

Betreft: consultatie nieuwe natuurwet
23 oktober 2011

Geachte heer Bleker,

Met grote teleurstelling heb ik kennis genomen van de concept-natuurwet die nu voorligt. De terugtrekkende bewegingen die het kabinet wenst te maken op het meest alomvattende thema dat wij kennen, de natuur in al haar facetten, is onbegrijpelijk, ronduit stuitend en getuigt van een volstrekt gebrek aan visie.

Ik reageer in hoedanigheid als liefhebber van natuur enerzijds, en professional anderzijds. Enerzijds als liefhebber raakt me de volstrekte minachting – verruiming bejaging, afschaffen zorgplicht, vogelvrij verklaring broedvogels, afschaffen bescherming soorten die als ‘nationale kop’ worden beschouwd, als een dolk in het hart. Anderzijds als professional kan ik de bewegingen die u voorstaat enigszins begrijpen, maar gooit u op deze wijze de kind met het badwater volledig weg. Ik ben al jaren betrokken bij gebiedsontwikkeling waarbij ik regelmatig te maken heb met de Flora- en Faunawet, Natuurbeschermingswet, Boswet en kapverordeningen. De administratieve lasten die deze wetten met zich meebrengt – vergunningen, ontheffingen, meldingen enzovoort – leiden niet zelden tot onevenredige bewijslast, tegenstrijdige voorwaarden en schijnbaar onzinnige beperkingen met betrekking tot uitvoering van projecten. Hier valt absoluut een hoop winst te behalen qua vereenvoudiging. Echter, door enerzijds te schrappen in administratieve lasten, maar anderzijds de generieke bescherming van soorten enorm uit te hollen, laat het zich raden wie er straks aan het kortste end trekken: om te beginnen de flora en fauna, maar niet snel daarna degenen die in uw wet straks belast zijn met de handhaving maar daar tegelijkertijd geen middelen voor hebben: de provincies en hun ambtenaren.

Ik hoop van harte dat uw mijn reactie en de vele andere die u ongetwijfeld ontvangt ter harte neemt. Pak de administratieve lasten en willekeur in de vergunningen/ontheffingen aan, maar houdt de bescherming van de natuur voorop. Anders kunt u het toch niet met goed fatsoen ‘Natuurwet’ noemen?

Tot slot, ik heb het opiniestuk uit de Trouw van 21 oktober jl. bijgevoegd. Dit artikel is me uit het hart gegrepen.

Met vriendelijke groet

Michelle Reijtenbagh

Kees Bastmeijer is hoogleraar natuurbeschermings- en waterrecht aan de Tilburg University. Chris Backes is hoogleraar bestuursrecht, Universiteit van Maastricht. De auteurs zijn nauw betrokken bij de nationale discussie over de herziening van het natuurbeschermingsrecht door de rijksoverheid, ondermeer door lidmaatschap van adviescommissies.

Dit artikel verscheen ook op [Sociale vraagstukken.nl](http://Sociale.vraagstukken.nl)

Aandachtige lezing maakt helder dat er één kernprobleem is met de voorgestelde nieuwe natuurwet: de wet is niet uit te leggen. Niet aan rechtenstudenten, niet aan ondernemers en zeker niet aan kinderen. De nieuwe wet maakt veel inzet uit het verleden ongedaan en mist respect voor dieren.

Een uitgangspunt van de natuurwet is dat het Nederlandse natuurbeschermingsrecht niet verder mag gaan dan het Europese recht. Niet uit te leggen aan studenten die wij juist vertellen dat de Europese natuurwetgeving niet is bedoeld om het nationale recht geheel te vervangen: het gaat vooral om die zaken die beter op bovennationaal niveau geregeld kunnen worden. Aanvullend nationaal natuurbeschermingsrecht blijft noodzakelijk om natuurwaarden goed te beschermen. Door dat aanvullende recht te schrappen maakt Bleker van Nederland een achterblijver op het gebied van natuurbeleid.

Zo wil Bleker de waarden als weidsheid, ongereptheid, stilte en donkerte van natuurgebieden als de Waddenzee, de Biesbosch en de Gelderse Poort geen bescherming meer bieden via het natuurbeschermingsrecht. Weliswaar kan het ruimtelijke ordeningsrecht een beschermende rol vervullen, maar dit spoor laat veel ruimte voor afwegingen en politieke invloeden. Lange termijnbescherming is dan minder gewaarborgd. Hoe moet dit worden uitgelegd aan de burger die juist deze bredere natuurwaarden zo waarderen?

80 dier- en 100 plantensoorten zullen hun beschermde status verliezen

Moeilijk uit te leggen is ook dat alleen nog de op relevante Europese en internationale lijsten geplaatste dier- en plantensoorten beschermd worden verklaard. Voor alle andere soorten vervallen de verboden op onder andere het verstoren, het vangen en het vernielen van voortplantings- en vast rust- en verblijfplaatsen. Maar liefst ruim 80 diersoorten (waaronder zeehond, das, vuursalamander en vele bedreigde vlinders) en zo'n 100 plantensoorten (waaronder parnassia en vele orchideeën) zullen met het voorstel hun beschermde status verliezen, zonder dat deze soorten zichzelf intussen beter kunnen redden. Al deze soorten zullen enkel onderwerp worden van een algemene zorgplicht en een verbod op opzettelijk doden.

Hoe leggen wij dit uit aan studenten die weten dat er in de praktijk vrijwel geen mogelijkheden zijn om zo'n veel te algemene zorgplicht te handhaven?

Hoe leggen we uit dat alle inzet, ook financieel, voor de bescherming van bijvoorbeeld dassenburchten slechts een tijdelijke investering betrof? En hoe leggen we uit dat tientallen soorten die straks hun beschermde status verliezen op een 'rode lijst' van bedreigde soorten staan? Artikel 8 van het Biodiversiteitsverdrag en andere verdragen eisen juist dat wij die soorten goed beschermen en herstel mogelijk maken.

Opvallend is dat de lijn 'alleen wat Europees moet' niet gevolgd wordt bij onderwerpen waaraan het CDA in het verleden veel belang heeft gehecht.

Een voorbeeld is het mogen doden van bepaalde schadelijke diersoorten door landeigenaren zoals boeren. Het CDA-amendement in artikel 65 van de Flora- en faunawet dat het voldoende is dat schadedreiging érgens in een gebied van een wildbeheerseenheid (gemiddeld 5000 ha) dreigt, en dat ook voldoende is dat die schade pas volgend jaar mogelijk zal optreden, is ook opgenomen in de natuurwet.

Hoe leggen we uit dat overal de verschillen met het Europese recht worden geschrapt en een dergelijke 'CDA-riedel' letterlijk in artikel 3.12 van het voorstel is terug te vinden? En hoe leg ik ondernemers uit dat zij last blijven houden van het recht? De natuurdoelen die op grond van het Europese recht gehaald moeten worden, worden door de plannen van Bleker juist minder goed bereikbaar. En wanneer de natuur er slecht voor blijft staan, blijven ondernemers last hebben van het recht: ieder mogelijk negatief effect leidt dan immers al snel tot onderzoeksplichten en juridische

discussies.

Niet uit te leggen aan kinderen

Onze grootste zorg is dat het niet aan kinderen is uit te leggen. Snappen zij het dat edelherten, wilde zwijnen, grauwe ganzen en enkele andere diersoorten in de toekomst ook weer gewoon voor 'de fun' afgeschoten mogen worden? En hoe leggen we uit dat het opzettelijk verstoren van vogels niet langer verboden is wanneer dit het voortbestaan van de soort niet beïnvloed? En hoe leggen we het hen later uit? De essentie van duurzaamheid is dat we de soortenrijkdom ook voor toekomstige generaties laten voortbestaan. Zullen zij het begrijpen wanneer we veel bedreigde soorten uit Nederland laten verdwijnen omdat het van Europa niet hoefde?